

20 november Antropia, Driebergen

Wetenschappelijk congres ter gelegenheid van 100 jaar biodynamische landbouw:

Resultaten en relevantie voor landbouw en samenleving

10.00 Opening met muziek

Dagvoorzitter: Bert van Ruitenbeek

10.15 – 10.45

Historisch overzicht van 100 jaar biodynamische landbouw

100 jaar geleden kwamen boeren en grondbezitters bijeen vanwege een gedeelde zorg over de introductie van chemie in de landbouw en de invloed daarvan op bodemvruchtbaarheid en op de kwaliteit van de voeding. Aan de hand van beelden en filmfragmenten maakt Ellen Winkel, auteur van het boek *'De aarde zal weer vruchtbaar zijn'* over de ontstaansgeschiedenis van de Nederlandse biodynamische landbouw, zichtbaar wat er is bereikt op het terrein van landbouw, voedselkwaliteit en zorg.

10.45 – 11.45

Keynote toespraak van dr. Jürgen Fritz: De Impact van de biodynamische landbouwmethode op bodemleven en oogstkwaliteit

Onderzoeker Jürgen Fritz van de Universiteit van Kassel presenteert nieuw wetenschappelijk onderzoek over de impact van toepassing van natuurlijke biodynamische veldpreparaten op het bodemleven en de plantengroei. Ook worden de resultaten getoond van 45 jaar vergelijkend veldonderzoek van het Zwitserse onderzoeksinstituut FIBL tussen gangbare, biologische en biodynamische teelten.

11.45-12.00 Korte pauze

12.00 – 12.45 **Gesprek panel en zaaldeelnemers over de onderzoeksresultaten**

Dr Jürgen Fritz van de Universiteit van Kassel; Dr Marianne Siegmund-Schultze, teamleider Landgebruik en Voedselzekerheid WUR; Dr Ilse Geijzendorffer, directeur Louis Bolk Instituut; en biodynamisch boer en bodemkundige Tom Saat van Stadsboerderij Almere

12.45 – 13.45 **Biologische lunch**

13.45 – 14.30 **Presentatie van een sociologisch onderzoek** van het Louis Bolk Instituut naar drijfveren en toekomstvisie van meerdere generaties biodynamische boeren door onderzoekers Charlotte Sederel en Iris Flamand

14.30 – 14.45 **Introducties op de workshops**

*14.45 – 15.45 **Workshops.** Inleiding op onderzoeksresultaten en gesprek met de deelnemers over de belangrijkste kennisvragen voor de komende jaren.*

1 Bodem

Ruud Hendriks, Practor kringlooplandbouw en docent bodemkunde Aeres Warmonderhof, samen met keynote spreker Jürgen Fritz. Welke kennis heeft de biodynamische landbouw voortgebracht over bodemvruchtbaarheid?

2 Gezondheid

Dr. Prescilla Jeurink en Dr Ton Baars, beiden verbonden aan de faculteit Farmaceutische Wetenschappen van de Universiteit Utrecht, over de relatie tussen voedselbewerking en voedselkwaliteit en de impact daarvan op de humane gezondheid.

3 Plantenveredeling

Emeritus hoogleraar biologische veredeling Prof. Edith Lammerts van Bueren en Astrid van Zon, voorzitter van de Biodynamische Vereniging over onderzoek naar plantenveredeling in de BD in relatie tot de integriteit van planten.

4 Toekomst en markt

N.a.v. de uitkomsten van het sociologisch onderzoek door het Louis Bolk Instituut gaat Tineke van den Berg (Stadsboerderij Almere en voorzitter Stichting Demeter) in gesprek met jonge boeren en andere belanghebbenden over de toekomst en de afzet van Demeter gecertificeerde producten.

15.45 -16.00 **Plenaire afsluiting**

16.00 Borrel

Organisatie: Stichting Demeter i.s.m. Louis Bolk Instituut / Biodynamische Vereniging / Antroposofische Vereniging / Aeres Warmonderhof en Universiteit van Utrecht/ Future Food Systems

Locatie en kosten

Antropia, Driebergen-Zeist

Kaarten: 75 euro inclusief koffie en lunch

Licentiehouders van Stichting Demeter en leden van de Biodynamische Vereniging 50 euro

---

Meld u [hier](#) aan (als u Google heeft)

Meld u [hier](#) aan (indien u geen Google heeft)